

PLAN VAN AANPAK NATUURMONITORING PROVINCIE FRYSLÂN

Niels Schotsman

In Fryslân wordt gewerkt aan het opzetten van een meetnet natuurmonitoring. Dat gebeurt via een Plan van Aanpak, in dit artikel in kort bestek uiteengezet.

INLEIDING

Eind jaren zeventig startte de Provinciale Dienst van Fryslân met natuurmonitoring. Alle Provincies begonnen omstreeks die tijd met provinciale milieukarteringen, en zo ook Fryslân. Jan Smittenberg werd als onderzoeker aangesteld, maar het voorstel om een provincie-dekkende kartering uit te voeren werd door het toenmalige provinciebestuur niet overgenomen. De keus viel op een viertal voorbeeldgebieden (de ISP-karteringen) en op project-gebonden inventarisaties. Een van de eerste projecten was de meer-oeverkartering, die eind jaren tachtig is herhaald. Daarnaast zijn onder meer uitgevoerd broedvogelinventarisaties van enkele Friese bosgebieden gedurende vijf jaar en planologische inventarisatie van de Friese natuur. Alleen deze laatste inventarisatie heeft de tand des tijds doorstaan en is verder gegroeid naar een geautomatiseerd kaartenbestand.

DATABANK NATUUR

In de provinciale databank zijn gegevens opgeslagen over de natuurgebieden in Fryslân. Onder 'natuurgebied' wordt in dit verband verstaan: 1) een gebied met bestemming natuur, bos, groenvoorziening of water in een gemeentelijk bestemmingsplan; 2) een relatiënotagegebied; 3) een gebied dat eigendom is van een natuurbeschermingsinstantie; 4) een gebied dat als een natuurgebied beheerd wordt.

Van deze gebieden zijn gegevens opgeslagen over eigendom, beheer, en huidige en gewenste begroeiing (doeltypes).

MONITORING

In de toekomst zal de provincie Fryslân zich richten op twee sporen: monitoring van beleidsprestaties en van natuurkwaliteit in het veld, zowel in natuurgebied als landbouwgebied. Bij monitoring van beleidsprestaties gaat het met name om onderwerpen als de voortgang van het beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

wat betreft de oppervlaktes aan relatiënota- en natuurontwikkelingsgebied, ontwikkeling in bestemmingsplannen en de voortgang van nationaal en internationaal beschermingsbeleid, zoals Nationale Parken, Habitat- en Vogelrichtlijn en dergelijke. Maar ook de voortgang van herstelprojecten in het kader van het GEBEVE (anti-verdrogingsprojecten) en herinrichtingen, realisering van doeltypes door beheerders en ontwikkelingen in de oppervlakte aan agrarisch natuurbeheer.

Monitoring van de Friese natuurkwaliteit zal zich vooral richten op de mate van verdroging, verzuring en vermes-

grafische Regio. Zo ontstaat een cyclus van vier jaar waarin langzamerhand een beeld ontstaat van de ontwikkelingen van de grote natuurterreinen en van de landbouwgebieden in elke regio.

Daarnaast wordt er om de vier jaar een algemene rapportage door de Provincie uitgebracht over de 'toestand van de leefomgeving'. Hierin worden ontwikkelingen op het gebied van het milieu-, water- en natuurbeleid samengevat.

Voor het natuurbeleid wordt naast een samenvatting uit bovengenoemde rapportage ook gedacht aan het presenteren van informatie over een

Noordse Woelmuis, Rode lijstsoort in Fryslân.

Foto-archief IBN-DLO

ting en de aantalsontwikkeling van Rode lijstsoorten.

TOESTAND VAN DE NATUUR EN LEEFOMGEVING

Het is de bedoeling om elke vier jaar een publikatie te verzorgen over 'de toestand van de natuur'. Hierin komen de gedetailleerde gegevens over bovengenoemde onderwerpen, onder meer gegroepeerd per Fysisch Geo-

aandachtsthema. Zo kan bijvoorbeeld de ligging van de natuurgebieden met hun huidige begroeiing worden gepresenteerd aan de hand van kaarten, het jaar daarop natuurdoeltypen, daarna met kwaliteitsaanduidingen, enzovoorts. Ook in deze rapportages ontstaat dan een cyclus van regelmatig terugkerende thema's, die na verloop van tijd inzicht geeft in de ontwikkelingen.

gegevens

Het is niet de bedoeling dat er vanuit de provinciale dienst veel en nieuw veldwerk wordt uitgevoerd. We zullen voornamelijk moeten steunen op de bestaande gegevensstroom en daar interpretaties van geven.

Zo wordt op dit moment gedacht aan het organiseren van workshops waarop deskundigen een inschatting geven

van de mate van verdroging, verzuring en vermesting van de natuurgebieden. Op dit moment werkt het rijk aan het NEM (Netwerk Ecologische Monitoring). Daarbinnen wordt een model opgesteld van meetvlakken per provincie, onder meer voor de algemene natuurkwaliteit. Voor aanleg en onderhoud van dat meetnet stelt het rijk geld ter beschikking.

Een tweede voorbeeld (van een reeds

functionerend meetnet) is het Weidevogelmeetnet Friesland, opgericht in 1996 door de gelijknamige stichting. De Provincie subsidieert mede het meetnet, waardoor de beschikbaarheid van gestandaardiseerde weidevogelgegevens sterk is toegenomen.

Hopelijk kan op deze wijze ook in Fryslân een goed meetnet van de grond komen.

Drs. N. Schotsman, Provincie Fryslân afdeling Landelijk Gebied, postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden